

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: Hiteltörvények (vége); érdekes levél egy tudom. utazónktul a fekete tengerről; Országgy. közlemény (a' kir. személynök észrevételei az eskütszékek 's állandó bíróságra nézve; az aug. 27d. ker. ülés. a' részek iránti 2d. frdi válaszüzenet tárgyalása után a' város képviselők száma iránti vitaközlések a' tudakozó biztossághoz; aug. 20d. frdi ülés a' városrendezési tárgyban a' frdi 5d. üzenetet vizsgálta; Pestmegyei közgyűlés folytatása, Sz. indítványa következtében a' választmány elfogadott javaslatának pontjai; ágost. hiv. bányakerületi közgyűlésének határozati; hazai termékink ára jánosvételi vásáron; Nemz. színház.)

Spanyolország (az egyh. javak eladása megszüntetésének sikere 'sat.)
Anglia (térítő társaság 's taiti ügy feletti lapí polemia;)
Poroszország (műkiállítás Berlinben)
Értesítő.

Magyarország és Erdély.

Hiteltörvények. (Vége.)

Az egész váltó-perfolyamban az ovásnak törvény által megengedett postán leendő közlése iránt marad fön azon akadály, hogyviszkeresetre nézve a' postán tett közlés nem igazolható, a' postai vévény (recepisse) mit sem bizonyít — hogy az ovásközlés célja elérésék, megengedhetné a' törvény az ovástevő váltójegyzőnek azt postára is tehetni, valamint erről 1 pfrt díj mellett a' viszkeresetben kívánt bizonyítványt is kiadhatni. — Azután azon intézkedése a' váltótörvénynek, hogy a' váltótörvényeséknél tartandó ovási jegyzőkönyvbe a' váltótörvényeséki jegyző az ovásokat beiktassa, az ovástevő váltójegyzőkre is akként terjesztessék ki, miszerint az illy jegyzőkönyvek arra készült külön szekrényben tartatva, naponként reggel 8 órától este 5 óráig hozzá férhetők legyenek, különben jelenleg a' váltójegyzők ovási jegyzőkönyveik semmi ellenörködés nélkül ellátva, 's a' viszsaélés könnyen megtörténhetik, például, egy elhunytra koholt hamis váltó fölött hamisan kivett ovási bizonyítvány ellen ki fogja védni az örökösök? — már pedig a' törvényhozás tisztában áll a' közoklovet — mint a' váltó-ovást is — kellő ellenörködés alatt készíttetni. Nem lehet megem jegyezni még azt is, hogy a' törvény szavai, a' pörlekedő felek előtt fölolvastatni rendelik a' tanuvallomásokat; a' királyi utasítás szerint pedig ezek másolatban kiadandók, mellyek két egymásnak meg nem felelő rendeletek. Továbbá azon végzések fölbbitale által, mellyekben tárgyalás rendeltetik, gyors eljárás helyében perhuzási menedékre találunk; holott tárgyaláskor mindennek, szinte az idézés iránti kifogásnak is helye van, sőt szorosan a' tárgyalásra tartozik; ugyanazért kívánatos lenne, hogy a' tárgyalást rendelő idézési végzés fölebb nem vihetőnek nyilvánítottatnék. Egyébiránt fontos körülményeknél fogva a' halasztás mind két félnek egyszer megengedhető, valamint a' perújítás mind két félnek egyszer megadandó legyen, különben a' váltótörvény csak a' pörlekedő felek egyikének, annak tudniillik ki a' perújítást a' másik félnél hamarabb indítja meg, ad jogot és igazságot, 's a' másik fél jogot igazságot nem is követelhet.

Végrehajtás illetőleg, a' hatalomkar-kirendelés utja nagyon hosszú elannyira, hogy több esetben történt ellenállások miatt, a' végrehajtást rendelő végzés csak írott malaszt maradt 's az ellenálláskor létezett vagyonnoknak hatalomkar melletti foglaláskor már nyomuk is vesztve lön. Összseírásra és bírói zártételre, — hogy a' foglaltató biztositva legyen — annyira szükség van, hogy ezt a' váltójogilag rendelt végrehajtásban mindenképen teljesíteni kell; különben is az adóson ez által jogsérelem azért nem ejtetik, mivel összseírás és bírói zár által az eljárás még bevégezve nincs. Ugyanazért a' törvényhozás úgy intézkedhetnék, hogy a' hatalomkart mind a' biztositási mind a' kielégítési végrehajtáskor a' végrehajtó fölszólítására, az illető hatóság, tanács, alispán azonnal elnököleg kirendelje, melly azonban egyedül csak az összseírás és bírói zártételig leendő eljárásra szolgálhat, — hogy a' foglaltató födözve legyen, különben elrejtés, elidegenítés, csőd 's egyebek által a' kirendelt hatalomkarral később nem lenne mit foglalás alá venni. — Ha a' követelés veszélyeztetése igazolattik, helye van ugyan a' biztositásnak; de ezen veszélybizonyítást a' törvény egészen bírói önkényre hagyta, ki láthat és nem láthat veszélyt. Ekkép a' biztositást akkor nyeri meg a' hitelező, ha bizonyítja: hogy az adósnak ingó javai már lefoglaltattak, ingatlanai pedig vagy nincsenek, vagy torkig terhelt-

ve vannak, mikor már tudniillik nincs mit foglalni a' fölperes biztositására. Ugyanazért e' törvényszabályon szükséges tágitni valamit, jelesen: ha az ovásban az adós a' váltó ellen kifogást nem tett, mégis nem födözöte, biztositásnak hely adatnék; minthogy pedig minden váltó személyesen be nem mutattathatik, ez esetben, ha a' váltó-szerződők közül csak egyik is bejegyzett kereskedő lenne, a' biztositásnak hely adathatik, a' mennyiben van benne bízalom, hogy hamis váltóval nem üzérkedik. — Egy nevezetes hijányt lehetlen észre nem vennünk váltótörvényünkben, mi az ítéletek végrehajtása körüli eljárást tárgyalja, jelesen: midőn az ingóságok a' hitelező részire lefoglaltatnak, árverés útján a' hitelező kielégítettik; mi azonban elegendő nem lévén, az ingatlanokból leendő kielégítést a' váltótörvényesék elhatározza mint az illető hatóság által eszközöndetés; ez vagy elég a' felpörös kielégítésére v. nem 's ekkora' váltójogi végrehajtás fonala megszakad, váltótörvényünk az adós személyéhez nem ad jogot a' hitelezőnek, sem büntetést nem rendel a' csaló adós ellen; ez igen nagy hijány váltótörvényünkben. Magyarországi polgári törvényünk szerint, a' köztörvényi bíróság az adós személyét is megítélheti, vajjon miért ne lehetne ezen személy-odaitélést a' váltótörvényesékekre is átruházni? csak ez által fog a' váltótörvény a' végrehajtás utolsó lépésjén is, az igazságszolgáltatás céljának megfelelni; más oldalról azon üdvös hatása lenne, hogy a' többnyire borzalommal szemlélt 's fájdalommal szenvedni kénytelenített csempészkedéseknek elejét venné, mert az adós álhitelezés színe alatt maga részire eszközölt foglalásokkal rettegné a' jólelkű hitelezőket olly uton kirabolni, mellynek a' bíróság előtt is törvényes czimet ad, vagy később azokat fölfödözne, csak hogy magát megmenthesse. Ezen személy-odaitélést a' méltanyosság és elévülés figyelembe vételével hozott határozatok az illető hatóságok által hajtátnának végre.

Büntetés az, mi legkevésbé van váltótörvényünkben, holott büntetőtörvénykönyv nélkül, büntetésnek kell legtöbbnek lenni benne. Sőt nagyon kívánatos lenne, hogy a' bűnök büntetését is a' váltótörvényesékek mondanák ki, a' közbíróságok által végrehajtandót. Emelint a' törvény a' hanyag és hibázó végrehajtók elleni kárpótlást, és a' zártörök elleni büntetést. Az elsőben a' tisztviselő hibás eljárása, a' törvény nem tudásából vagy nem teljesítéséből, mindenesetre mentségre érdemlen kufföbül szívárogo, ki ha feledné is tisztviselőji állásának pontosságát igénylő helyzetét, nehogy a' váltótörvényben határozott órák és kimért napokra szorított váltóhitelezőnek büntetlenül kárt okozhasson, a' kárpótlási felelősség, minden a' váltótörvényeséki határozat következtében tett eljárásra terjesztessék ki, és eziránt a' váltótörvényeséki illetőség állapítottassék meg. A' zártörök által elidegenített javak megtérítése, a' váltóhamisítókra, aláírást hamisan tagadókra, azokra kik más vagyonát adják 's engedik bejelentés nélkül foglalás alá vétetni, kik váltókeresetekben a' födözötül adott zálogot elhallgatva a' végrehajtást más javakra intézik 's egyéb kihágásokra büntetés lenne szabadó; és ha a' bűnök fölött itélni nem a' váltótörvényesék köréhez tartoznék, minden eset, mellynél bün nyomai látszanak, a' fenytő bírósághoz legyenek átteendők, miképen azt erkölcsi indokokból nemes kötelességgé rözöttel a' váltótörvényesékek jelenleg is teljesítik. Kik csődület esetében a' bukottat azonnal befogatni ojahtanák, bár raro antecedentem scelostum deseruit pede poena clando, ritkán vagy későn kerül a' bukott büntetés alá, ellenkezni látszanak azon jogelvel, hogy vádnélkül bünösnek senkisé meg tartathatik. Az uzsoráskodás büntetését a' váltótörvény nem törölte el; mert hogy a' közkereseti társaságok kültagainak nyereség fejében nagyobb kamatot kikötni megengedtetik, ez egyes kivétel, hogy váltónál, a' váltóértékének megem kapása iránti kifogással élni nem lehet, ez a' váltóperfolyamra tartozik, mellynek lejárát után van helye; tehát az uzsorát megtorló köztörvényi rendeletnek a' váltó lejárát előtt helyt adni kell, csak hogy az gyakorlatba nem lépett, meg nem kísértetett, egyedül az uzsora elleni kifakadások szülem lotték. — Ámbár a' pénzt az ember saját viszonyai 's körülményeihez mérve becsüli 's annak becsértékét a' concurrentia adja meg, annyira, hogy a' száztól hatos ka-

mat többé nem piaczi, hanem csak törvényes kamatláb maradt; mindazáltal a' még most nálunk tanuk által igazolható váltófolyam és váltódíj mellett is feltűnő uzsorának gátlása tekintetéből, azon váltók iránt, mellyekre nézve az adós az uzsoráskodást bebizonyíthatja, azt a' váltó lejárát előtt, az illető fenytő hatóságnál megtorlani szabadságában álljon; illy uton a' váltó letiltathatik, 's az érték bírói kézbe letéltethetik; a' mi ha lejárát előtt nem eszközöltetett, hogy lejárát után ne eszközöltessék, a' váltójogi gyors eljárás igényli.

Mindenesetre szükségét érezzük, a' váltóüzlet és váltóügyek iránt népszerű nyelven közlendő vezérkönyveknek, — ezek megjelenését azonban, a' váltótörvények ez orsz. gyűlésen leendő javításának föltétele hátráltatá; hanem ha a' váltótörvényekhez toldalékul törvényezikket nyerünk, roménylemilyen vezérkönyveink is leendnek. — G.

Következő igen érdekes levelet kaptunk Jerney János akad. rendestag 's tud. utazónktul az odeszszai postarúl: „Nagypéter gözös, fekete tengeren, aug. 14. 1844. Tek. szerkesztő ur! Keleti tudósításim, jelesen Taganrogból és Krimi Kercsből a' m. akademiához küldött iratim, mikben váratlan 's a' magyar östörténetekre nézve nagyfontosságú fölfödözésim hírül adám: nyilvánosságra jövének é, vagy részvétlenül *) hangzottak el fölolvastatásukkor társaságunk teremében? nem tudom. A' régi dolgok, bármilly beesések legyenek, bizonyára szellemi mozgalmat nem idéznek elő senkiben; én sem számíték szerencsés működésim harsány hirdetőire, annál kevésbbé a' dús eredményeken velem együtt örvendőkre: de hogy Kegyed küldeményem a' magyar-közönségnek hiven átadandja, 's organuma által soraim figyelmes olvasókra is találandnak, arról előre meggyőződém, miután politikai érdekű hiteles híreket nyujtok. Vegye hát szárazróviden, mint tenger hullámi közt összszefűzni lehet; az olvasónak tán több kényelem jut elmékedésre, mint nekem íráshoz vala. — Kercsben tegnap Nagypéter 120. lóerejű gözösre szállék, a' Fekete tengeren Odeszszába visszautazandó. Így kívánák Taganrogban szövődött körülményeim. Tíz év óta szünetlenül használt gözösünk mozgonya, korán reggeli elindulásunk után nem sokára meghibbanván, a' tamáni szorosban horgonyt vetni kénytelenítették. Ezen már 8 óránál hosszabbra terjedt veszteglést haszonra fordítandó, a' helyett hogy számos uti társaimkint a' hajótétőzeten nyujtözva heverésznék, Kercsben hozzánk csatlakozott három orosz fiatal tiszttel, születésükre lengyelekkel, kiknek még tegnap este hajóvendéglőnk, egy fürge lemergi fi eszközölése által ismeretségükbe juték, — közelebb érintkezésbe 's bővebb értekezésbe eredtem. Azon számtalan szerencsétlen közüliek ezen fiatal emberek, kik jelenleg a' Kaukaszról csonkán-bénán, vagy nehéz sebeket viselve csapatszámra térnek vissza hazájokba, majdn siri csendű silány nyugalmat élvezendők. Szerencsétlenek, mondom, mert önvonzalmuk ellenére, dicsőség nélkül elvérzeten vittanak a' szabadság oroszánjai ellen. — Bizalmas társalgásunk eredményeinkint gyűjtém azon isméreteket, miket a' kaukaszusi vagy cserkesz háboruról írok. Itt, Oroszországban, e' tárgyról tiszta ismeretet szerezni fölötté nehéz, miután a' honi hírlapok e' dolgok folyamáról egyszót sem szólnak; 's ha igen, akkor a' közönség áltatására győzelmi aratásokat hírlenek. Az Allgemeine ujsag pedig, mellyben némi hiteles tudósítások fordulnak elő, az illy tárgyakról szóló számok és levelek hiányával juttatik a' közönség kezébe. A' cserkesz népség, — mert így neveztetnek, bár helytelenül, Kaukaszusnak az orosz hatalom ellen szegülő, fajban és nyelvben különböző népu csapatai, szerencsés és páratlan hatalmu vitéz bajnok főnököt nyere Semilben, egy lezgi tatár eredetű 46 éves emberben, ki az előtt orosz szolgálatban levén, számos hadi diszjellel ékesítették, 's az európai mívelődésben is nagy előmenetelt tön. Hazája és a' szabadság iránti szerelem megúttatá vele a' csillogó külfényt, mint N ub i a párducz, a' cselhálóból menekülve adázon törtet fajzata kietlen barlangjába, ugy

*) Taganrog tudósításit szerfölött nagy érdekléssel fogadják az akad. tagjai, a' később érkezettek az aug. 7kén beállott szünetnapok miatt még nem közölheté a' titoknoki hivatal kétséget nem szenved azonban, hogy ezek iránt is a' legnagyobb részvét fog nyilatkozni nemcsak az akademiát testület, hanem minden honfikebel részéről. Szerk.

ez a hegyek bércei közé, hol most — hihetlen — de úgy állítják, mintegy 100 ezer fegyvert viselő, bátran villogtató népnek imádott vezére, 's az orosz hadnak rettentő ostroma. Semil már kaukázusi királynak kiáltotték ki a közügy tekintetéből szövetségre lépett némi népek által; saját nevére pénzt is veret. A' bércek fiainak keveset vagy éppen semmit sem árthat az orosz fegyver, míg ők minden velük mérközni akarót egyre zsákmányul visznek. Nemcsak a' tulajdonképi Cserkeszföldön a' Feketetenger melléki nyeregek ütközeteket, legközelebb egy várat, hanem beljebb Daghestánban a' csecszenek és lezgieknél is. Utószor, mintegy öt hét előtt Jeliszujnál Jelav és Szigzag között Tiflisztől keletfelé 120 versztyaire (17 n. m. föld) arattak dicső győzelmet az oroszok iszonyu vérpatakinak közepette. Az orosz táborból számtalan csapat — több ezreze menők — tiszteltek úgy, mint közemberek, és pedig nem egyedül lengyel nemzetbeliek, hanem valódi orosz születésűek is szelíben térnek át a' cserkeszekhez. Erejük 's hatalmuk naponta növekszik, elleneiknél mármár féltelmessé, rettentőkké válván. Minden cserkesz szilaj bátorsággal adja oda életét a' szabadságért, minél nagyobb jót ismerni soha nem tanult. Előadásomban számokkal föllépni nem akarok, mert azok bizonyosság nélküliek, sőt némi tekintetben túlzottaknak, azért ingadekonyoknak látszó. Annyit mégis összhangzó állítások nyomán mondani bátor vagyok, miként nemrégiben az oroszok részéről egy bizonyos ezredből mégcsak hirmondó sem maradt életben. Általában annyit irhatok, és pedig egész bizonyossággal ez ügyről, miként Oroszország soha nem élendi meg azon dicsőséget (?) hogy Kaukazia népeit tökéletesen megigázza, sőt inkább, biztos remény szerint pár év alatt a' Dónig visszakiterjesztendik ezek hatalmukat. Többet írni erről szándékom nem vala, a' többit megértheti Kegyed, módjában levén az európai hírlapokban foglalt tudósításokkal egybevetni rövid szavaimat, 's eredményeket vonni. — Utóiratok vegyen valamit a' világkereskedési dolgokról is. Mi magyarok, sokat álmodozánk egykor az Alduna reánk nézve nagyfotosságáról 's terményinknek ez utvonalon a' középtengerre 's Ádria nemzeteihez szállításáról. Hígye meg, nem egyéb, mint hiu álmodozások valának ezek. Rajtunk merőben az ujlag tervezett fiumei vasut segíthet, és csak ez által állhatja ki bánási 's alföldi természetvénnyünk azon concurrentiát, melyből az azóvi és fekete tengermelléki, mint taganrogí, mariopoli, berdianszki, keresi, szebasztropoli és odeszszai kikötők piaczaival örökre kizáratták. Hát a' beszarábia-moldva és oláhországi dunaparti piacok, — jelesen Galacz, Braila és Giurgevo, nem vonták-e hátterbe minden időkre a' magyar termények elkelhetését? Az Alduna legyőzhetetlen akadályt és szállítás veszélyteljes létét nem akarom említeni. Nekünk ez uton üdvösség nincs, egyedül vasut 's Fiume öble menthet meg a' vérbe fuladástól. Uj eszmét ugyan nem hozék világra, de javaslatot igen is, mikint ha a' jelen orsz. gyűlés e' részben sikerrel nem határozand, ne szűnjék meg soha Kegyed e' mellett tagítani, mert csak e' módon lehet hazánkban pénzes emberekre szert tenni, kegyed lapjaira minél nagyobb számmal előfizethetőkre. — Egészségem, minék úgyhiszem, kegyed is örvend, olly tartós és jó, minél viritőbbat soha nem ohajtok. Dicsekedve irhatom, miszerint gyomrom, jóllehet az azóvi ördögös nagytó, — ha régiekként tónak lehetne nevezni, amugy igazán meghintáza — egy cseppnyi adót sem fizetett Néptunak. — Egyik ismerősöm által, ki tőlünk valva szárazon utazand, küldöm e' soraim Odesszába, hol posta veendi át. Eljen szerencsésen 's boldogul, tisztele. J — ney János.

Országgyűlési közlemény a' Hírnök szerint.

Az aug. 26ki országos ülésben, midőn a' tek. RRnél a' büntető eljárás került tanácskozás alá, akkor a' nm. királyi Személynök következő előadásában tevé észrevételeit: Ezen munkálat 's az országos választmányának mindnyájunk kezénél levő munkálata között azon lényeges különbség van, hogy az országos választmány állandó bíróságot állapított meg, itt pedig a' ker. üzenetben eskübbíróságot, 's az eskübb bíróságnak természetes következményét az ugynevezett Cassationshofot, vagy mint itt neveztetik, föigazító széklet tetszett a' t. KK. és RRnek az állandó bíróság helyébe tenni. Ha a' t. RR. ezen véleményben megmaradnak, meg kell vallanom, hogy a' munka ezen systemába igen jól van általánosan alkalmazva 's mindenestre, ha megmaradnának a' t. RR. e' véleményben, mi a' magyarországi viszonyokat 's körülményeket illeti, fontartom magamnak az egyes pontokra észrevételeimet. Egyébiránt én belső meggyőződéseimből azon véle-

ményben vagyok, hogy az eskübbszékek hazánkba mostani körülményink között még most be nem hozhatók 's távol legyen tőlem, hogy én ezzel általánosan azt mondjam: hogy az eskübbszék a' büntető eljárásnak egy alkalmatlan módja; ezt annak nem nevezem, mert azon intézetről, melyben a' legmivelőbb nemzetek boldogságukat keresik és szabadságuk palladiumát találják fel, azt mondani elfogultság volna: de megengedjenek az ellenkező véleményben levők is, hogy kimondjam, mikint én hasonló elfogultságnak látom azoknak nézetét, kik a' jól elrendezett állandó törvényszéket egyáltalában alkalmatlannak tartják az igazságszolgáltatásra más körülményeknél fogva. Itt jól megkivánom jegyeztetni, hogy én azt mondom: igenis alkalmas az állandó bíróság. Mert akár eskübbszék, akár állandó bíróság legyen, mind a' kettőnek illő kellékekkel kell ellátva lenni, hogy maga hatását megtegye. A' főhiba, miért az állandó t. székek az eskübbszékek alá helyeztetnek némelyek által, abban fekszik, hogy az eskübbszékek itt minden szükséges kellékekkel adatnak elő, de az állandó bíróság nem. Én ugyan hosszas méregetésből e' két büntető rendszernek menni nem akarok, mert meg kell vallanom, hogy az eskübbszékeknek is vannak fényoldalai, 's ki tagadhatná azt, hogy egy olly bíróság, mely midőn köteleességét teljesíti, a' néphez ismét visszamegy, fényoldalakkal ne bírja? Illy bíróság zsarnokságot, lehet mondani, semmiképp nem gyakorolhat. Ez egy olly bíróság, mely a' tényről maga józan felfogása szerint itél, itél pedig nem hideg betűk sorai szerint az actákból, hanem az életből, látván az előtte levő bevádlottakat 's tanukat, mert jóformán az egész büntett scenice a' bíróság előtt játszatik el, és az embernek minden mozdulatát, arckifejezését 's az egészet fogja fel az itélő bíróság, mellynek ítélete némi tekintetben igen igazságos lehet, és tagadhatlan. Továbbá, hogy az olly bíróság, a' mely helyben van, 's itél a' nélkül, hogy felebbvitelre szükség volna, minden tekintetben olcsóbb és alkalmas, kétséget nem szenved; de fényoldalai mellett meg vannak árnyékdaljai is az eskübbszékeknek. Épen azért, mert a' népből vétetik sors szerint ezen bíróság, olyanokat is érhet a' sors, kik nem alkalmasok, mert bebonyolodott körülményekben 's esetekben tényről itélni hozságtapasztalás, az emberi természet ismerése, 's meg kell vallanom, a' törvénynek tökéletesebb ismerete is kívántatik, mert akármit mondjunk, tényt törvényről elkülönözni tökéletesen lehet, de hosszas bonyolodott perben a' napokig tartó figyelem maga megkivánja, hogy olly emberek itéljenek, kik itéléshez hozzá vannak szokva; a' népből felvett emberek ritkán tehetnek ebbeli köteleességöknek eleget. Az igaz, hogy nem zsarnokoskodhatnak, igaz, hogy visszamennek a' nép közé, de van még olly neme is a' zsarnokságnak, mely az eskübbszékek is illetheti. Sokszor az emberi indulatok az olly emberre még inkább hatnak, 's ez sokkal rosszabb, mint akármeddig állandó bíró zsarnoksága. Igaz az, hogy nem hideg actákból itélnek, de épen illy scenicus előadása a' dolognak az indulatokat felébreszti, sokszor a' legjobb emberi indulatok a' könyörületesség, szeretet, 's hagyó lölség 's több e' félék gerjednek fel az eskübbszékekben. Vegyük fel, kivált a' nevezetes pereket! érdekes kép, leeresztett haj, szép előadásu prókátor, ki meg van győződve körülmények által a' dolog igazságáról vagy ártatlanságáról, vagy ártalmas voltáról, erősen hatnak az illy bíróság indulatára, pedig a' bírónak indulat nélkül kell lenni. Moglehet, hogy csak mese, de mégis van reá példa. Midőn a' görög arcopagusban meg kellett jelenni; meg volt tiltva szavak csalékony ingeréveli elhatás, egyszerűn kellett felelni; illyenkor a' g a' d a' g, nevezetes és érdekel viseltető emberek sokban előbb vannak, mint a' szegény közönséges ember, ki annyi részvételt sem az ügyészknél sem a' bíróságnál szerezeni nem tud. Igaz volt Ciceronak, ki a' törvénykezés minden módját ismerte: „frons, oculi, vultus persaepe mentiuntur sed oratio saepissime.“ Mi azt illeti, hogy otthon itélnek ezen bírák, és felebbvitelnek helye nincs, ez jó is rossz is; vegyük a' dolgot a' mint van, tudjuk sokszor az az ember otthon itél, a' körülmények 's viták azon emberekre, kiknek közelében és tudomásukra elküvettetik a' bűn, erősebben hatnak, 's hogyha nem 52 de csak egy bíróság lenne is az országban, mellyben tökéletes bíróságot lehetne találni mind tudomásra, mind belátásra nézve, azt mondanám, hogy egy bíróság is elég, de kérdem: Magyarország törvényhatóságánál lehet e' azt várni? Én azt hiszem, hogy az országnak minden részéből okos választás által megválasztott felebbvitő bíróság mégis minden tekintetben különb itéletet hozhat, a' dolgot bölcsebben átláthatja, mint száz illy itélő bíróság; ezt a' tapasztalás eléggé igazolja. Az is fődolog, hogy az olly bírák, kik a' helybeli körülményektől távol vannak, igazságosab-

ban itélik el a' dolgot, mert nem hatnak úgy rájuk a' helybeli benyomások. De akármit mondjunk ezen kétrendbeli bíróság felől, azt mégis meg kell engedni, hogy az eskübbszékek bajosan látom más országba behozva, mint olly országban, hol a' törv. előtt való egyenlőség nemcsak írásban de tökéletesen be is van hozva. Ott, hol különféle classisok, rendek és statusok vagynak, eskübbszék behozva nincs, mert az eskübbszék nem egyéb, mint iudicium parium. Mig polgár, nemes 's alsóbb helyzetűek között tökéletes egyenlőség nincs, addig igazságos itélet bajosan fog hozni a' javasolt eskübbszék, 's akármit mondjunk, az egyformátlanság némi tekintetben mindig valami idegenkedést huz maga után. Látjuk Anglia példájában, hogy ott is a' párek magokhoz egyformák által itéltetnek, nem a' közönséges eskübbszékek, hanem párek által, és ha idegenek itéltetnek el az eskübbszékek által, mindig megkivántatik, hogy az eskübbszéknek fele idegenekből álljon, hogy így egyforma emberek által itéltessenek el. Olly országban tehát, hol az egyenlőség behozva nincs, eskübbszékek behozni bajos, és majdnem lehetetlen, és a' tapasztalás szerint behozva sehol sincs. (Vége köv.)

269d. ker. ülésb. aug. 27kén. Enökök és naplívivő az előbbie, jegyzők Palóczy és Ghiczy. Az igazoló választmány Zólyom megye követi megbízólevele iránt tett jelentése felolvastatott, mi a' mai országos ülésben ismételtetett. Ezután a' Részek visszacsatolása iránt 2dik válaszüzenete a' FRRnek jött tanácskozás alá. Voltak némelyek, kik FRRdi kívánat szerint, hogy a' felírás fels. urunk elibe minél előbb eljusson, és a' részek még ez országgy. ujonan meghivassanak, azon vádat, mellyet az 1so üzenet alk. a' felírásban a' kormány ellen megemlítették, hogy az 1836: 21. t. tetteleges végre nem hajtása egyedül az ő hanyagságából származott, kihagyatni kívánták. Egy m. követ ellenben igen lényeges részét látta ez által meggyengített a' felírás tartalmának; ezen kifejezéseket használtuk, ugymond, az előleges sérelmek tárgyában felírásban, midőn a' részek tetteleges visszakapcsolatását sürgettük, 's most azt a' FRR. kihagyatni kívánják, és miképp mi a' felírásba foglaltuk azon kérésünket, hogy ő fels. az e' tárgyban kiküldött bizosszág munkálatait velünk közleni méltóztassék: de a' FRR. ennek nem látják szükségét, ha vannak egyéb akadályok, mellyek a' visszakapcsolatás végrehajtását gátolják, azt más uton nem tudhatjuk meg, ha csak a' bizottmány jelentését nem látjuk, mi eddig más akadályt, minthogy a' kormány az 1836: 21d. t. világos szavainak eleget nem tett, nem ismerünk 's ha sérelmünk ezen alapját mellőzzük, akkor megszűnik az ok, miért intézzük ő felségéhez a' felírást, nekünk czorosan kell ragaszkodni előbbi határozatunkhoz, különben minmagunk tagadnók meg az akadály létesíthetőségét. Egy más m. követ aképp vélekedett, hogy azt kimondani: miszerint a' kormány hanyagsága miatt nem hajtattott végre a' törvény, meddig a' körülményeket nem ismerjük, nem lehet, okozhatta ezt a' bizottmány is v. más körülmény, erről csak akkor szólhatunk biztosan, midőn a' kiküldött bizottmány eljárásáról tudomást nyerendünk, annál fogva azt hisziszónok, hogy ha ezen vád megemlítése a' felírásból kihagyatik, az elv, mellyet a' RR. felállítottak, nem lesz veszélyeztetve, 's azt közelíteli tekintetéből annál inkább kihagyatni kívánta, mivel a' felírásban más eszmo is foglaltatik. Az orsz. gyűlés végén vagyunk 's az erdélyi részek mindekkorig itt nem képviseltetnek, hogy tehát azok követei minél előbb megjelenjenek, szükséges felírást hova hamarabb felterjeszteni. Erre azonban többek által válaszul adatott: miszerint 1836ban az orsz. gy. a' visszacsatolás tárgyában orsz. választmányt kívánt küldeni, de ahoz ő fels. nem járult kijelentvén, hogy ő a' visszakapcsolatást maga fogja eszközölni, 8 év folyt le, mióta az 1836: 21d. t. hozatott, 's a' törvény világos szavai ellenére a' tetteleges visszacsatolatás meg nem történt: az 1839ki orsz. gyűlés megnyitása előtt küldetett ugyan ki e' részben Erdélybe egy bizottmány, de holmi rangvetélkedésnél, vajjon a' magyarországi bizottmány elnöke, v. az erdélyi kormányzó legyen e' bizottmányban előlül, egyéb nem történt; többnyire kétségenkivül az, hogy ha kormányának egyenes szándéka lett volna e' törvény végrehajtását eszközölni, annak sikerítésére a' bizottmányt aképp utasíthatta volna, annál fogva inkább kívánánk a' felírással felhagyni, sem mint a' javaslatban megegyezni. És ezen kijelentések folytában az előbbi határozat megtartott. Ezen tárgy bevégeztével, mielőtt a' RR. a' napi rendre tüzött kiszemelt indítványok tárgyalásába bocsátkoztak volna, a' kerületi elnökség, a' nm. kir. személynök felszólítása következtében, a' szabad kir. városok követeit figyelmezteté, hogy az élemezés tár-

gyában kiküldött orsz. választmányhoz, a részokról választandó 3 tag neveit minél előbb adják be. Erre S. város követe előterjeszté, miképen a városi követeke azon reményben, hogy a fenforgó nehézségek a RR. által ki fognak egyenlített, még részokról tagokat nem választottak. Egy más városi követ a multkor felhozottak ismétlése mellett, kérte a RRket, hogy miután ezen tárgy igen fontos, s a városokat mint adózókat felettébb érdekli, s minthogy az ország négy kerületre vagyion felosztva, mindegyik kerület külön érdeket képvisel, határozassék: hogy a kir. városok részéről a választmányhoz minden kerületből egyegy tag választassék, s ha ezen számot a megyék arányához sokalnak, szaporitassanak meg a megyei választ. tagjai is. Egy m. követ, ugymond, a kérdés érdemére szólani nem akar, mert e' részben olly viták támadhatnak, mellyeket senki előidézni nem kíván, itt az arányról szó nem lehet, a kir. városok semmi egyebet nem kívánnak, mint azt, hogy részokról a választmányhoz mind a négykerületből választhassanak egyegy tagot; és ezt igazságosnak méltányosnak találok annál is inkább, mivel a megyei követeke voltak azok, kik a városi követeke választását, midőn a coordinatio tárgyában kerületi választmány küldetett ki, mivel ők a kerületek tekintetbe vétele mellett tették meg a választást, visszautasítottak. Ha a városok részéről 3 tag fogna választani, akkor egy kerület a választmányban nem lesz képviselve, így az érdekeket kiegyenlítani teljes lehetetlen. Szólok itt olykérdést nem lát felállitva, practicus nehézség terjesztetik ugymond előnkbe, illő hogy méltányosak legyünk. E' tárgy nem olly fontos, s azért, ezen csekélység miatt ne zavarjuk fel a kedélyeket, a városok sympathiáját ne taszitsuk el magunktól, nekünk együtt kell a hon boldogsága eszközésére az alkotmányos jogokat szilárd alapra építeni, s azért mellőzzünk minden keserűséget, az élességet ne élesítsük, mert az kétélű fegyver s minden esetre az egyiknek veszedelmére lehet. Mindezeknél fogva a dolog kiegyenlítése tekintetéből kívánta, hogy a megyék részéről kerületenkint a háromhoz még egyegy és a kir. városok részéről 4 választassék; mert, ugymond, ha a városok választani nem fognak, az orsz. választmány működése fog akadályoztatni, s ha majd a kir. személynök fog kinevezni, nem lesz é nagyobb jogsértés, mint a vitatott jogarány, mellyről itt szó sincs. Egy más m. követ, ugymond, az előbb szóltottal egy véleményben nem lehet, ha ezen kérdés minden előzvény nélkül került volna most előszer szönyegre, ahoz akkor szivesen hozzájárulna, de miután látjuk, hogy a városok csupán makacszkodásból nem akarnak választani, ha most kívánságukat teljesitenők, akkor az ő makacszkodásukkal a többség határozata ellen tökéletesen czöljokat érnék. Szólok attól tart, hogy ha a városok a 3 tagot meg nem választják, az orsz. választmány nem működhetik, az orsz. RRdei a választmányt kiküldötték, ez teljesíteni fogja kötelességét, s ha abban a városok részt venni nem akarnak, magoknak tulajdonítsák. E' mellett nem áll a városoknak azon állítása, hogy nekik lehetetlen választást végbevinni, mások is részokról választott 3 sőt 2 tagból álló választmány, akkor a választást megtehették, most is, ha csak egy kis jó akarat volna a városokban, eszközölhetnék, választanának ugyan is a dunai és tiszai kerületekből egyet s a harmadikat a horvátországi városokból, így a különböző érdekeket tisztán kiegyenlithetnék. A' szólasban következett tiszai-m. ösz követ az elnök felszólítását rendén találta, de nézete szerint nem lehet e' kérdésre a tanácskozást, miután az már orsz. határozattá vált, kiterjeszteni, mert az egész nem lennemás, minthogy a minoritas a többségnek engedelmességek nem akar, ha a RR. azoknak kedveért a határozatot megváltoztatná, ez hova vezetne bennünket? itt a kérdés a jog terén nem áll, az előbbi határozatnak maradni kell, mert nincs ok, miért azt megváltoztatni kellene, annál kevesebb, miután a RR. kimondották, hogy ezen választ. semmi egyéb feladata, mint tudakozódás, nem leendő s ha netalán e' tárgy majdan az alkudozás terére kerülne, akkor igen természetes következésnek találok a választmány tagjai számának szaporitását, akkor tökéletesen helyén látom a városok kívánságának teljesítését. Szólok ohajtja az arányt megállapítani, de akkor, midőn a városok coordinatioja megleszen, addig azonban tudni sem kíván felőle, mert a városi követeke jelenen nem képviselik a polgárságot. Egyébiránt itt a városok az arányról legkevésbbé sem panaszkodhatnak; ugyanis az országgyűlésen most mindnyájának egy szavazata van, a választmányban pedig mindegyik vár. egyed ollyan szavazattal bír, mint a megyei vagy más, itt az arány úgy áll mint 1 az 52 megyéhez, a választmányban pedig mint

3 a' 12hez. Különb is az alimentatio nézve mindnyáján egyformán állunk, ennek terhet érzi az árvai, tutóci ügy, mint a bihari vagy más megyei, itt semmi különbség nincs, annál fogva szóló is a' határozatot megtartani kívánta, annyival inkább, mert ha a városok éreznék azt, hogy jog terén állnak, akkor nem kéreessel járulnának a RRhez, hanem követelnék jogaikat nem kérni, de követelni kell. Egy más tiszamegyei követ ugymond: először úgy voltam meggyőződve s reményltem, hogy a városok többség határozatának alá fogják magokat rendelni; de most más két eset áll elő; ha a városi követeke makacsosságuk miatt tagokat nem választanak, akkor vagy a kir. személynök fog közölők kinevezni, s ez által a táblának joga sértetik meg, mit a RR. nem kockáztathatnak, vagy ha nem fog kinevezni, akkor ezen fontos tárgy hátráltatik, s minthogy az országgyűlés végküzöbén állunk, majd azt fogják mondani, későre haladt az idő, s a dologbul, mellynek minél előbbi elintézését az ország milliói sovároglják, semmi sem lesz. Én részemről, hogy az ügyet ne kockáztassuk, meg tudom mutatni, hogy itt a meggyőződést a személynek alá birom rendelni, s azért részemről nem ellenzem, ha a városok részokról négyet választanak; én az arányra e' tekintetben legkevesebbet sem hajtok, s hogy ebből jövődöre semmi következtetést vonni ne lehessen, kívánom a megyék részéről az előbbi határozatot megtartani. A' vár. követeke kívánságának pártolására ez alkalommal 1 ör felszóltat P. m. követe, az előadottak czafolására ujjban felszólván, megemlité, miszerint épen B. megye követe volt, ki a coordinatio nalis választmány alkalmával, a városi követeke választását, mivel kerületre való tekintet nélkül választottak, s egyik tiszai kerület elmellőzötetett, visszavetette, maga állította fel a principiumot, most pedig midőn ahoz a városok ragaszkodnak, lerontani törekszik; így igen bajos helyzetben vannak a városok, midőn ezek kérik a RRket kívánságukat teljesítésére, akkor azt mondják, hogy ha a városok jogszerűnek ismerik kívánságukat, azt akkor követelni kellene, mert jogot kérni nem kell, ha pedig ezen jogszerűséget követelik, akkor azt dacznak, makacskodásnak nevezik; különben igen furcsa modor az, mit e' részben követni kívánunk, ha mi jogaink szabadságink fentartása mellett a kormány megtamadásai ellenében állhatatosan küzdünk, azt helyesnek tartjuk, ha pedig a kir. városok jogaikhoz szilárdul ragaszkodnak, őket azért makacskodóknak nevezük. Nem lehet itt azt állítani, hogy a városok a többségnek hódolni nem akarnak, mert itt nem elvről van szó, akkor lehetne ezen állitást felhozni, ha p. o. midőn a 16 szavazatról volt szó, a városok a többség határozata ellenében azt mondták volna, hogy ők ezen határozatot el nem fogadják; de most egészen más téren állunk, a megyék választmányi tagokat külön, a városok is önkörűkből külön választanak, ezen választásba megy. majoritas nem folyhat be s midőn a városok practicus nehézséget terjesztenek előnkbe, melly ellen mi semmi okot elő nem állithatunk, azt ellenszegülésnek nem nevezhetni; és valljuk meg őszintén, hogy itt teherről van szó s a városokat mint adózókat ez jobban érdekli, annál fogva méltányosnak tartom kívánságukat, minden innen jövődöre vonható következtetés nélkül, teljesíteni. Egy városi követ megemlité, miképen a városi követeke, az egész 4ik Rend, a képviselői táblánál a hallgatóság szerepére kárhoztatvák, s a jelen országgyűlésen, hol a királyi városok ügye a fő és első tábla közt a p t a k i n t i d e s t o v a h a n y a t i k, l e g f o n t o s a b b ü g y ö k e t, m i n e k i e k é l e t k é r d é s ö k, a' 3dik rend kezébe tevék le, bennök helyhezettük, ugymond bizalmunkat, s ekéjelen állásunk felette nehéz kivált a 3dik rend ellenében, mert ha jogainkat követeljük, s ahoz állhatatosan ragaszkodunk, akkor az állhatatosságot dacznak, megátalkodotságnak keresztelik. Leg elsőben, midőn a városi követeke a választmányi tagok számának szaporitását kérték, akkor azt mondák: a dolog csekélység, nem érdemli meg a két számnak megváltoztatását; midőn azt másodsor kértük, akkor az orsz. ülésre utasítottak és midőn felmelegitők itt kívánságunkat akkor megtamadnak bennünket, hogy mi a városi polgárok képviselőji nem vagyunk, hogy ez fontos tárgy s a RRnek a városi követeke személyei iránt nincs bizalmuk, s mégis a kettő helyett háromra változtatták a városi követeke által választandó választmányi követeke számát, melléje kövte, miszerint ezt aránynak nem tekintik, s belőle jövődöre semmi következtetést nem vonhatni, azt hiszem, hogy midőn ezen záradék a ker. határozat megváltoztatása mellett tétetett, akkor ép úgy megválasztathatták volna általunk a négy, mint a három tagot. H. m. követe azt állitá, hogy ha a városi követekeben egy kis jó akarat volna, a 3 tagot igen könnyen megválaszthatnák, én felszólitom a követet, hogy ajánla-

ta szerint, midőn valamely tárgy iránt választmány fog kiküldetni, ne feledjen a' dunai és tiszai megyék mellé hasonló arányban a' horvátországi követeke közül is választani. A' városok kívánságának pártolására még többszóltottak a m. részéről, megemlítették a méltányosság s mivel a' megyék kezében van a hatalom, a dolog kiegyenlítésére a 3dik rendnek kell módot keresni, mert valljon hasznos és üdvös lesz é, ha a kir. személynök a kinevezési jogot, mellyet a RR. nehezen tudtak megszerezni, ismét visszanyeri? nekünk leginkább azon kell munkálkodni, hogy a városokat, a népet a nemesség érdekével egybeolvaszassuk, nem pedig megszakadásra alkalmat nyitni; ezen kérdést orsz. conclusumnak még nem tekinthetni, mert a városok részéről a választás meg nem történt, még nyitva áll arra a tér, s mutassuk meg, hogy a városoknak nemcsak szóval, de tettel is baráti vagyunk; a kérdés magában véve csekélység, kár volna élere állítani a dologt, és fontoljuk meg, hogy e' miatt mi veszthetünk, vagy nyerhetünk, megnyerjük a városok bizalmát s igazságos ügyöknek ótalmasaértlelkességgel fognak a közjóért velünk küzdeni, mert csak karöltve mozdíthatjuk elő a haza közboldogságát; ellenben ha mi igazságos kívánságunkat nem teljesítjük, ők is idegenkedéssel fognak elfordulni tőlünk, és ne feledjük, hogy a sok kicsinyből nagy halom lesz, a sok kis megbántás gyűlöletes ros indulatot szül. Ellenben egy m. követ készebbnek nyilatkozott a kir. személynök kinevezését eltúrni, mintsem az eddigi határozattól elállani. Azután szólt m. követ pedig, ugymond tudtam, midőn a városokat makacsoknak nevezem, nevén találtam a gyermekeket; én most is előbbi nézetimhez ragaszkodom, mert nem látom okát, miért kellene az orsz. határozatot megváltoztatni. A' városi követeke nem tesznek egyebet, mint a többség határozatának ellenszegülnek, ezt pedig engednünk nem szabad. Emlékeztette szólok a RRket az 1843d. évi jun. 20. határozatra és a decemberi napokra, midőn e' tábla elhatározta, hogy itt a tanácskozás egyedül magyar nyelven történhetik, a horvátországi követeke ennek ellenében azt mondák, miképen utasításainál fogva kövte vannak a tábla e' részbeni végzésének nem engedelmességek, ők másképp mint deák nyelven nem beszélhetnek, s mi történt: a horvátországi követeke szigorú állhatatossággal ragaszkodtak nézeteikhez s a többség ellenébe kivívták magoknak mit akartak. Én ezen esemből azt tanultam, nincs jobb mód az ügy kivívására, mint az erős szilárd akarat, mi erős kifejezéseket használtunk határozatunk megtartása mellett, de Horvátorsz. követeierősebbek voltak, mert a többség akaratán győzedelmeskedtek; ez ösvényen járnak a FRR. is, ők kimondott elveikhez szoroson ragaszkodnak, s ezzel többre mennek mint mi, mert még eddig utóljára is ki tudták vinni mit akartak. Ohajtánám, hogy már valahára ezen tábla tagjai is ezen nyomon haladnának, s hagynák el az engedékeny szerepet. Ezt mutassuk meg ezen kérdésnél, mert figyelmeztetem a RRket, nem ollyan csekély dolog ez, mint első tekintetben gondoljuk. Vigyázzunk, ne adjunk olly fegyvert a városok kezébe, mellyel idővel hódításait szabadon üzhethetnek; tudjuka' históriából, hogy midőn Árpád apánk Magyarországra jött, Zalántól kevés füvet és dunavíz kért, s utóbb az akkori népetek meghódította. Ha a minoritas a többség végzését akadályoztatná, akkor vége lenne minden tanácskozásnak, mert az ország bármilyen üdvös határozatának megállítására elég volna egykét m. Még a többek között egy más tiszamegyei követ megjegyzé, miképen ha az orsz. végzés ellenére a városok kívánsága elfogadtatnék, akkor olly tár kaput nyitnának a RR. a zavaroknak, mellyet bezárni nem lennének képesek; szóló tiszteli a kevesebbségnek véleményét, de akképp van meggyőződve, hogy a többség által hozott végzést megváltoztatni nem lehet. Így volt ez, ugymond, midőn a városi szerkezetben az adó meghatározása tárgyalatott, a többség azt kívánta, hogy a maximumot az országgyűlés határozza meg; B. megye ekkor a kevesebbséggel szavazott, de midőn a végzést megváltoztatni akarták, B. megye a végzést megtartására nyilatkozott; mert az eddigi szokás szerint, csak két módon lehet az országos conclusumon változtatni, t. i. ha a földi válasz, vagy a kir. resolutio az alkudozást megkivánja; itt illyen eset nem fordult elő, s azért a határozatnak maradni kell. Ha itt hagyják a városi követeke a diaetát, tessék; ők lássák következményét, azzal a törv. hozás módosítását akadályoztatni nem fogják, igazolja ez história: 1664. orsz. gyűlésen midőn az evangélikusok összeszóltak a diaeta elhagyására, s onnan 13 megye ment el, azért folyt a tanácskozás, protestáltak ők ugyan a hozott törvények ellen, de haszontalan, mert azok végrehajtottak és maig is életben vannak. Ezen most mondott okok következtében, a RR. többsége, hangos maradjon a határozat megtartása mellett nyilatkozott.

B. városa követe nem épen a tárgyra ugymond, minthogy a határozat már kimondatott, hanem csak a városi követek ellenébe felhozottakra kívánok röviden válaszolni. A' ker. elnök közbeszólván, ha a RR. a tárgyhöz még tovább is kívánnak szólani, akkor a rendet meg kell tartani. A' m. követek a tárgyat befejezettnek tekintvén, a' kiszemelt indítványokat kívánták felvételni; ellenben a' kir. városi követek többen kívántak szólani, 's kihallgatást követeltek; az elnök figyelmezteté, miképen a végzés már ki van mondva; 's kéré: hagynának fel a szózással, mert a' dolgot úgy se változtathatnak; de a' városok kijelenték, hogy ők szólani akarnak; 's e' szerint a' szózással sor szerint következett B. megye ösz követe, jobb lesz ugymond, nem tanácskoznia, mint ilyen zavarban lenni, én az elnöki kimondást sokkal inkább tiszteltem, mint sem a' discussiót tovább folytassam. Egy városi követ: nekünk a' szózás jogát nem egy megye önkénye adta, hanem törvényes jogunk szerint veszünk részt az orsz. tanácskozásokban, annál fogva követeljük a' kihallgatást. A' megyei; követek a' szózástól elállottak; és következett a' végzés, kimondása után szólani kívánt B. városa követe: Felette sajnálom, hogy épen én, ki e' táblának tiszteltetését annyira ohajtom, valék csekély oka, ki akaratalanul alkalmat valék nyújtani kénytelen a' nemesi rendnek, hogy annyira dicsőített rokonszenvének ez újabb példáját a' polgári rendnek bemutatassa és ezen megnyugtató és kibékítő tanúságot, miszerint nem elégelevén azt: hogy bennünket a' szavazajogtul foszta meg, most még szólhatási jogunkat is elnyomni törekszik. Nem e' miatt, hanem mivel a' rövide mértidőt kimélni ohajtom csak kevés észrevételre szoritkozom, miket a' 3dik rend soraiból indult loyalis megtámadás szükségel, hogy legalább a' tárgyalás egyoldalúságának színe kerültessek. B. csak azért nem akarja kívánatunkat teljesíteni, mert ez által az orsz. végzés változnék meg. Ugy látszik a' 3d. rend hirtelen szilárdaságra kapott. Eddig a' FRR. egy üzenetkéje elég vala a' 3dik rend többségének kimondott szándékát rögtön megváltoztatni, határozatait halomra dönteni, én nem akarok e' tekintetben a' titkos rugók után vizsgálódni, de kérdeni bátor vagyok, ha a' 3dik rend annyi hajlandóságot anyi engedékenységet tanúsított azonhatalmak ellenében, mellyek eddig bizodalomával épen nem kérkedhettek, miért akarja hasonló engedékenységekért csekély jelét megtagadni tőlünk, kiket mint az országgal elhitetni akarja, társaiá emelni törekszik. Igen de, ugymond, a' minoritásnak engedelmessékednie kell. Tökéletesen egyetérték e' részben, én is kárhoztatnám a' minoritás tiszteletlenségét, ellenszegülését a' többség határozatai ellenében, de csak azon kissebbséget, mellynek tagjai a' tanácskozásban 's végzés hozatalában hasonló elhatározó joggal élni engedtetnek. Mi jogaink azonban, mellyeknek gyakorlatát a' történetbizonylata tagadninem engedi, legyen maguk a' városi követek gyengeségből, legyen a' kormány gondatlansága vagy a' többi Rendek tulnyomósága miatt, de az idő viszonyltságai között tapasztalhatólag megakasztattak, állásunk majd a' hallgatóságához alacsonyított és szavazatunk a' kérdéses határozatban nem számított. Ha pedig a' határozatbani részvét tőlünk megtagadtatt, úgy bennünket sem a' majoritás sem a' minoritáshoz számítani nem lehet 's megszünt köteleességünk is a' határozat ellenében. Hanem mint külön álló orsz. rend, azon köteleességet felejtünk nem szabad, miszerint a' hajótörésből fenmaradt azon kevés töredékeket mentenünk 's megtámadók ellen védenünk kell, miket az önkény örvénye eddigelé el nem sodort. Nyíltan kimondja B. követe, hogy a' választmányi tagok kívánt szaporításától tart. Nem tudom, hanem sejtetem, miképen ezen félelem alapja azon gyanu, hogy a' városi követek nem a' szerint fognak szavazni, miként ő jónak tartaná; 's ha ezen gyanuja alapos volna, jóakaró következésséget tanusitna. Egyébiránt azon okoskodás logikáját, hogy a' választmány tagjai akkor, midőn a' tárgy alkudozóvá válik, szaporitassanak, felfogni nem bírom; mert ha tartani nem lehet az illető tagok szaporitásától az alkudozó, és így újabb adót javasló választmányban, mi veszéllyel fenyegethetné a' házat szaporitása azon tagoknak, kik csupán tudakolásra küldetnek ki? N. követe azonban tovább megyen, mert ő nemcsak megtagadja kívánságunk teljesítését, hanem állhatóságunk esetében, az orsz. ülés mostani elnökére akarja az illető tagok kinevezését bízati. Tehát annyira feledezik az ország jövődjéről, hogy ellenszenvének a' városok iránt 's pillanatilag felingerült szeszélyének alkotmányos jogokathoz áldozatul? mellyek csak imént kívánva, folytonos ajánlást 's féltékeny őrzést követelnek; megvallom, ily nyilatkozás meg'epett, habár előttem több; semmi nem váratlan. Mind e' mellett a' tanácskozás tárgyát N. követe csekélységnek mondja, melly e' vitatkozást nem érdemli. Ha valóban csekélység a' 3d. rend

szemében az, mit a' városok lényeges joguknak tartanak, érdemes é annyi vitán keresztül e' csekélységet megtagadni, és méltó é követelni, hogy mi való vagy képzelt jogunkat a' 3d. rend ötletes tetszésének feláldozzuk? H. m. a' városok állhatatos kívánatát makacsságnak nevezé, mit onnan következtet, mert a' városi követek ezen szót ellenzik, a' gyermekre emlékeztet, ki érti, midőn megneveztetik. Én is ismerek egy anecdotát, a' molnárról, melly hasonlatosságra szinte alkalmas; mert valamint a' városi követek a' makacsság ellen szólnak fel, úgy a' nsi rend felriad és felzudul, valahányszor részünkről a' zsarnokság's bitorlás említettik; mi világosan tanusítja, hogy a' hasonlítás a' nemesi rendre épen reá illik. Felhozott még a' juniusi végzés a' tanácskozási nyelv tárgyában, erőstésül, hogy a' városi követek a' tábla végzésének engedelmessékedtek. Hódoltak a' városi követek ezen habár véleményük szerint jó későn hozott végzésnek, mert lelkiükből vala merítve 's jövődjöt ígért a' nemzetiség azon szellemének, mellyben a' városi követek magukat a' 3dik rend által megelőztetni soha nem engedendik. Azonban a' hasonlítás a' fenforgó kérdésre nézve nem áll, mert az érintett végzés a' tábla belrendezését illette, valamint a' korlátok, asztalok stb. elhelyezése, misem a' m. FRR. sem a' fejdelem megegyezését nem igényelte; ellenben a' városok igényei alaptörvényben 's az ország alkotmányos elrendezésében gyökereznek, mellyek csak a' törvényhozó hatalom által változtathatnak meg. E' viták bár mi legyen credvénnyök, mégis nem valának egészen meddőök, mert H. követe egy tant következtet belőlök, melly igen üdvös, t. i. hogy e' táblának erősnek kellene lenni. Sajnálom, hogy most ébredett föl e' tannak elfogadására, mellyet követni már régen kellet; kívántam volna követését már akkor is, midőn a' horvátországi követek ellenében épen az említett juniusi határozat fen tartásáról szó vala, mellynek védelmével a' 3dik rend a' megtámadás első jelére olly sietőleg felhagyott. Ellenben ezen új tant fegyverétől megfosztott ellen előtt fejteti ki, 's jogainak elnyomására használni, sem nemesnek, sem lovagiasnak nem tarthatom. Még egy hasonlóság hozott fel, hogy valamint Árpád eleve csak földet, füvet stb. kívánván Zalántól, midőn e' tárgyak megadtak, ezt hódolat jeléül vette, az országot magának 's övéinek igényelvén: úgy a' polgári követek is csekélységgel kezdenek, hogy a' nagy czélt elérjék. Nem titkolhatom el benső fájdalomat ezen hasonlítás alkalmazása felett, mert eddig azt hívők, miképen a' nagy Árpád a' 3d. rend párduczosa eldődeihős tettek következtében jutottak e' hon birtokába. Azonban a' városi követek jogait nyíltan követelik 's valamint hiszem, hogy rájok nézve a' felhozott példa, úgy mint felhozott, nem alkalmazható, nyg más részről hinni akarom, hogy midőn a' követ a' megcsalatott Zalán bányuságát festeni iparkodott, ezt nem tette szánakodási célzással a' 3d. rendre, mit a' tót királylyal összehasonlítani jónak találta; hanem veszem az egészet történeti abstractionnak, mellyet a' követ akaratalanul nyilvánulni engedett. K. m. követe ezután ugymond a' tárgyhöz mivel már későre haladt az idő szólani nem akarok, ki van mondva már a' végzés, de kijelentem, hogy mihelyest a' 12 órát elüti, orsz. ülésben e' tárgy kiegyenlítésére mindjárt indítványt fogok tenni, mert ha erősek akarunk lenni, akkor nem a' városok ellenében hanem egymással karöltve kell és lehet a' haza érdekét előmozdítani. És így a' határozat újabbani kijelentése mellett az ülés eloszlott.

206d. orsz. ülés a' t. RRnél augusztus 27dikén. Az ülés kezdetével K. megye követe, ugymond: megvagyok győződve miszerint alig van nevezetesebb tárgy ezen orsz. gyűlés teendői között, mint az élelmezési; milliók érdeke forog itt kérdésben, annál fogva a' RR. figyelmét erre felhíván, indítványozom, hogy a' kiküldöttség száma a' tárgy fontossága miatt szaporitassék úgy, hogy a' megyeiek a' kerületenként választott 3. taghoz még egyet egyet, a' városok pedig négyet válasszanak. Az indítvány sok által helyeseltetett; ellenben B. m. követe K. m. előadása első részében osztózáván, elismeré a' tárgy fontosságát, de az indítványhoz, minthogy az csak tudakozó lesz, járulni nem akar, ne himezzük ugymond a' dolgot, mondjuk ki tisztán, a' városi követek a' 3 választmányi taggal meg nem elégszenek, engedjük meg, hogy négyet válasszanak, mihez én soha sem járulok, mert illt a' kérdés véleményem szerint az, adjunk é a' városoknak tulnyomó befolyást vagy nem? Hogy e' tárgy a' városokat érdeklí, átlátom; mert adózók, de ép úgy érdeklí a' megyéket is, mennyiben mi a' megyei adózókat képviseljük, 's nem látom át, miért adjunk a' városoknak a' nagyobb befolyást mint a' megyéknek akkor, midőn B. megye 140 ezer forinttal járul az adóhoz, míg némelly kis városok alig pár ezerrel; míg megyém 1000 katonát ad, mi-

dőn egy kis város alig 5 — 6ot; míg ez így lesz, addig az arányt elismerni nem fogom, én a' kir. városokat elrendezéssel minden, a' nélkül pedig semmi jogban sem kívánom részesíteni, 's miután az orsz. határozat megváltoztatásának sem szükségét sem okát nem látom, a' mellett maradok. Egyébiránt még annak sem látom szükségét, hogy azok, kik velem egy véleményben vagnak, nyilatkozzanak; eddig a' többség mellettünk van, 's kik bennünket a' határozattól elűzni akarnak, kívánom, hogy az eddigi szokás szerint nyilatkozzanak. A' vitakozás folyamát, melly a' ker. ülés kifolyása vala, követni nem kívánjuk, csak annyit jegyzünk meg, miképen azon állítás ellenében, hogy a' kiküldendő orsz. választmányának semmi teendője nem lesz, felhozott, hogy küldöttség köteleességében fog állani a' határozat értelmében, a' kir. biztosságtól ő felségének szándékát kitudakolni 's annak nyomán az ország Rendinek véleményét készíteni. Azonfelül egy tiszamegyei vezérkövet-szónok megemlíté, miképen mult or. gy. midőn e' tárgyban orsz. választ. küldetett ki, a' megyei kerületek részéről akkor is négy négy követ választott, a' kir. városok közül szinte 4, azóta pedig e' tárgy fontosságából nem vesztett; mi a' választmány számát már azon oknál fogva sem fogyaszthatjuk, mert meglehet, hogy a' FRR. ugyanannyi tagot küldenek ki jelenen is e' választmányhoz, mint a' mult orsz. gyűlésen, 's így a' képviselői tábla részéről, ha a' határozat megtartatnék a' két tábla közötti arány fön nem maradna; szükséges pedig a' RR. táblájának a' kellő befolyást biztosítani, annál fogva az indítványt pártolta. És e' szerint az indítvány mellett a' szólott kerületi és káptalani követeken kívül 28 megye nyilatkozott. Így a' nm. elnök a' végzést az indítvány mellett kimondván, B. m. követe kijelenté, miképen e' határozat nem egyéb, mint a' városi konferentiának azon szüleménye, mellyben kimondatott, hogy 3 tagot választani nem fognak, 's a' többség nem tett egyebet, mint a' városok kívánságának engedelmessékedt; e' szerint jövődjében is, ha nekik valamely határozat tetszeni nem fog, megváltoztathatják. Erre P. m. követe megjegyzé, hogy B. előadása inpoliticus 's nem egyéb mint izgató, midőn mindennel harczban vagyunk a' fő tábla és a' kormány ellenében, akkor kérde, vajjon helyes tactica é még e' tábla tagjaival is harczba keveredni? nekünk a' városi érdekekkel, a' népelettel kezelt kell fogni és a' jogokat ezen szempontból védelmezni, ha e' mellett a' privilegialis classis nem elég erős saját érdekeit fentartani, ha a' néppel karöltve haladni nem képes, akkor azon osztálynak utolsó órája megkondult 's nincs erő, melly azt többé fentartani bírja. Még néhány mindkét részről történt megjegyzés után átment a' tanácskozás a' napi rendül tűzött tárgy folytatására. A' büntető eljárás előfordult több pontjaira nm. személy-nök meglevé saját észrevételeit, de a' kerül. szerkezet egy két stylaris változtatáson kívül megmaradt.

207d. orsz. frdi ülésb. a' m. FRRnél aug. 28kán 10 órakor. Ö cs. k. Fensége szerencsés visszajötte után az elnökséget vivén, napirendül kitűzte a' t. RRnek a' sz. kir. városok elrendezése tárgyában a' m. FRRhez küldött ötödik üzenetét, mellynek olvasása után egy m. báró 's főispán az első szakaszban tárgyal 59ik Sra nézve emlékeztetvén a' két táblának e' pont iránti véleménykülönbségére, a' m. FRR. öntudatára hivatkozik, hogy midőn azon elvet felállítják, hogy egy magában törvénytelen s t a t u t u m az által, hogy a' Helytartótanács köteleességében serényen el nem jár, törvényessé nem válhatik, ez által soha „a' kormány hanyagságát rendszeres állapotnak“ nem revék, míg kevésbé a' kormány hanyagságát elvül állították fel 's azért a' t. RR. habár talán e' táblának közölését várhatták 's várták, teljességgel nem állíthatják, hogy azt „a' méltán követelhetnék volna.“ 'S ha a' t. RR. „a' szabályalkotási jogot korlátlan önkénynek kitenni“ nem akarják, a' m. FRR. viszont a' statutumok sorsát a' véletlennek átengedni nem kívánják. Ha a' t. RR. arrul vádolják e' táblát, hogy „a' m. FRR. úgy látszik a' törvényhatóságok törvényességében nem nagy bizodalmat helyeznek“ róluk talán nagyobb joggal lehetne mondani, hogy nekik nincs bizodalomuk a' kormányban. Azonban e' tételek egyikét a' másakra alapítani nem lehet, 's a' szónok ily eljárás iránt cautelát tesz. Ezek következtében véleménye oda járult, hogy az 59 pont iránt a' t. RR. minden szóvitát 's ingerültséget okozható kifejezés mellőzésével — mi most az országgy. végével szorgosan kerülendő — szólíttassanak f. l. hogy a' m. FRR. 3dik választmányát figyelemmel átolvasni méltóztassanak, 's azt találandják, hogy ebből az imént említett állításokat kihuzni teljességgel nem lehet; 's ennél többet e' pont iránt nem kíván válaszolni. Ez indítvány a' többség hozzájárulását nyerte, de a' ha-

tárolat kimondása előtt még oly számos, oly heves és indulatos kitérések következének, melyek fölött a fens. elnök egyszerű többször ro-zalását kijelenté, intvén az illető szónokokat, hogy az országgy. jelen stadiumában, hol a legfontosb tárgyak halmozata miatt a pillanatok drágák, illyes a tárgy kifejlődését nemcsak elő nem segítő, hanem tetemesen hátráltató s nagy részben a tábla mltgával össze nem férő kifakadásoktól elállani sziveskedjenek. De a kölesönös vádak mindinkább sulyosodának, s az ez alkalmaknál használni szokott fegyverekkel kivívtak. A tábla többségének eljárása mind más kérdésekben kemény rostálás alá vétették s minden felekezet öntudatát s önmeggyőződését előtérre állítván, az utókor s a nemzet iléletére hivatkozott; azonban a szóváltások hevében a recriminációk mindinkább sulyosodtak, mely alkalommal a hallgatóság is több ízben kortlátot áthágván, ő eszsz. kir. fenségétől erőteljesen megfeddett. Ezen nem örvendetes vitakozás egész délutáni harmadfél óraig eltartott, midőn a fens. Nádor a többséget kimondván, a t. RR. elegendy ülésre meghívtak, hol is két felírás, t. i. Erdélynek szorosb összekapcsolását s az országgy. szállásbér-fizetést magában foglaló, szokott szertartások mellett expédiáltattak s ő Felsőlegének hódolattal megküldettek, mire az ülés 3 óra után eloszlott.

Pestmegyel küzgyülés (folytatása) aug. 28-kán a scontro-olvasás észrevétel nélkül folyt le. Miután mint említők gr. Sz. I. lépett föl indítványával, nézete szerint jelen körülményink közt alig lehet nevezetesebb tárgy mint az adó tárgya. Átláthatja minden, hogy úgy mint most a dolgok állanak, orgos eredményhez nehezen juthatni, pedig már szinte küszöbünk előtt áll oct. 15 ke. Az ország tehetősebb része mint elkövetett ugy hihetőleg el fog követni mindent e tárgy megbuktathatására. Nem fölöslegnek vélte tehát, ha e tárgy újabb fölelevenítése végett még e küzgyülés folytában módosított lépések léteznének oly formán, hogy melléje egy küldöttség nevezetvén az az adó subsidialis vagy akármi névvel nevezendő legkisebb öszvegenek, és az éveknél, melyek alatt az okvetetlenül lefizetendő lenne, kidolgozása iránt most mindjárt tanácskoznék; hogy így az nemcsak követ uraknak pótló utasításul de a megyékkel is általános közöltetvén ez által az országban némi sugár terjesztetnék. Mert hiába vis motrixra van szükségünk. Erre K. L. megjegyzé, hogy noha nincs tárgy, mely iránt Pestmegyének követi utasítással nem volnának ellátva, de azért ha a nemes gróf úgy véli, hogy azokban az adó körül egy kis módosításnak kellene közbejönni, ő arra is rá áll, csak hogy még ez országgyülés alatt némi eredményhez jutthassunk. Elnök ő mlga a gr. Sz. I. indítványát egészben pártolá, s az indítványzó grófra bizá a maga mellé nevezendő küldöttségi tagok tetszése szerinti választását, mely meg is történt. Aug. 29 s 30 kán egy igen komoly ügy foglalkodtatá a RRket, t. i. J. G-k. B. M. 3 Sezer pengő flos váltója iránti ellenmondása, melyben a törvényes bizonyosság aláírasi hitelességének megrendítése célozta-tik. Pest megye RRdei mint mindenben úgy itt is megmutaták, hogy lehető legnagyobb nyilvánossággal ösz-szekötött ösztoztató igazságtól egy talpalattnyit sem kívánnak távozni. A nagy számú és terjedelmes okiratok daczára is, azok egyenkint olvastattak fel s tárgyalattak. Eredvényre azonban némely a'perben kihallgattatni elmulasztott személyek miatt nem jöhettek. A dologhoz számosan szóltak. Legjelesb volt A. J. beszéde; ki fájdalmasan fakadt ki ama nádaly vagy vampyr legio ellen, mely a' váltótszékkekre létre jötte óta országser-te, de főleg Pesten üzi undok mesterségét, nincs azok előtt semmi szent, a' roppant uszora kikötéseknek s aláírasi hamisításoknak vége hoszsa nincs. S valamint egy részről az előadottakból s tárgyra vonatkozó tanu-vallásokból J. s az ő háta mögöl kandidálók vétkes szándékát napfényre hozni ügyekezett, ugy magokbul az adatokból mutatá meg, hogy itt az illető tisztviselők tiszta eljárása kétségbe sem vonható s így e' részben különösen Ny. P. és E. urak által indítványzott vegyes azaz városi és megyei egvedekből álló lehető legnyil-ványosb küldöttségre kíváná a' további általános vizsgálatot bizatni, mely számos még e' tárgyban történt éles vitakozás után elnökileg is kimondott végzéssé vált. Aug. 30 kán a' gr. Sz. I. által indítványzott s két éjen által kidolgozott küldöttségi javaslat jöve szönyeg-re, melyben ez, tekintve azon körülményt, miszerint jelen országgyülés bevégzése f. é. oct. 15 kére van határozva, az országos választmány azonban, mely a' hon közjavát előmozdító eszközök létesítése iránt tendő javaslat kidolgozására megbizatott, tudósítását még csak ezután mutatandván be, előre látható: miként azon esetben, ha e' munkálat csak azután vétetik tár-

gyalás alá, midőn előbb azt követek küldőkkel közölvén, iránta utasítást nyereztettek, a' még hátralevő idő sok-kal kisebb, hogy sem e' részben eredményre számítani lehetne: ugy vélekedik, hogy a' dolgok illy állásában olly módokrul kell gondolkozni, melyek által mind ezen, mind a' többi megye követi olly helyzetbe tétes-senek, minélfogva az országgyülésnek bemutatandó vá-lasztmányi javaslat azonnal nemcsak érdemleges tár-gyalás alá vétethessék; hanem a' tanácskozásokbani egy-ség, s a' kívánt sikerre nézve a' szavazatok többsége előre mintegy biztosítva legyen. Mit a' tudósító küldöt-tség akkép lát eszközölhetőknek, ha e' kérdésre nézve követi utasítással minden megye úgy látandja el, hogy azok szavazata még akkor, ha a' küldöktől nyert alap-utasításokban föllállított elvektől elütetnének, se legy-e nek nullificálva. Minélfogva mellözvén annak aggodal-mas bevárását: az orsz. választmány munkálata minő javaslatot foglaland magában? de azt határozottsággal állítván, miszerint e' végkísérlet mellett is ez ügy dia-dala bizonytalan ugyan, de a' nélkül bukása bizonyos: követink pótlólag oda utasítottak: 1) hogy a' mint a' kérdéses választmányi munkálat bemutatattik, annak azonnali tárgyalását indítványozzák; s azon esetben, ha eddig nyert utasítások szellemében a' közös adózási elvet fen nem tarthatnák, s véggkép a' subsidionalis esz-me legkevésbbé kívánatos terére szorítottatnának: nehogy minden eredmény nélkül kellen a' törv. hozásnak elosz-lani, szabad ajánlatkép 4 év lefolyása alatt évenként fi-zetendő 3 millió pgő ftra szavazzanak; s 4 évre nem azért, mintha ez által a' következő orsz. gyülés rendel-kezhetségi joga megszorítottatni szándékoltatnék, hanem azért, mivel az országgyülés eleje rendszerint olly új tárgyakkal foglaltatik el, melyek miatt az előbbi törv.-hozás intézkedéseire azonnal áttérni nem lehet; de kü-lönben is tekintve a' nemzet teendőinek nagy tömegét, gondolni sem lehetvén, hogy a' következő orsz. gyülés egy évnél kevesebb időig tarthatna, ezen körülmény elég biztosítást nyújt a' felől, hogy a' köv. törv. hozás-nak e' részben továbbra intézkedni elég ideje maradand; mik 2) ezen öszvegenek a' megyék és külön portákat tartalmazó törvényhatóságok közt szintegy, mint ma-gokban az egyes megyékben és törvényhatóságokban eszközzendő felosztási kulcsát illeti, a' tudósító küldöt-tség utasítottatni véli a' követeket, hogy a' mennyiben az eddig használt s csupán jobbágybirtokra alapított por-ták számához alkalmazott s épen azért közönségesen igazságtalannak nyilvánított felosztási kulcs helyett, a' megyék és törv. hatóságok mérlegezése s osztályo-zása alapján más és az eddiginél igazságosb kulcs dol-goztathatik ki, annak létesítését eszközölni ügyekezze-nek, különben ha az jelen orsz. gyülésen meg nem tör-ténhetnék, előterjesztve, miként a' kitűzött cél sokkal üdvösebb, mintsem annak elérését, a' kivétési kulcs tö-kéletlensége már csak azért is, mivel ez csupán a' jövő orsz. gyülésig tart s egy jobbnak és észszerűbbnek idő-közbeni kidolgozása iránt egyuttal előre rendelkezhet-ni — meggátolhatná: teljes iparral oda munkáljanak, hogy jövő orsz. gyülésig az eddig használt kulcs tartas-sék meg. Egyébiránt a' honi kivételre nézve a' tudósi-tó küldöttség elégnék tartja a' követek elibe annyit szab-ni, hogy az minden lehető kuforrás fölhasználása mel-lett igazság és arányosság szerint eszközöltessék 3) az előbbi pontok szerint felajánlandott s kivetendett ösz-veg kezelési rendszerét az alaputatisás szerint ohajja ugyan a' tudósító küldöttség tovább is megállapítatni, olly hozzáadással mindazáltal: hogy ha e' rendszer több-séget nem nyerezne, a' kezelést illetőleg a' felelőség s ellenőrség elve az illető számadásoknak orsz. gyülesi vizsgálat alá terjesztendése által a' nemzet irányában teljesen biztosítva legyen. 4) Mi legyen az így alakul-andó s kezelendő országos közpénztár rendeltetése? a' követeknek adandó utasításban részletesen elősorolni fölöslegesnek, s elegendőnek véli a' tudósító küldöt-tség annak kijelentését, hogy az érintett öszveg az orsz.-gyülés által kitűzendő közczélokra fordítassék. 5) Olly vállalatok levén, melyek létesítése az országnak mel-lőzhetlen szükségei közé tartozik, s melyek a' küldöt-tség vélekedése szerint az országnak legtöbb hasznót csak azon esetben hajtánának, ha azokat önmaga állít-taná föl: millyenek az orsz. külkereskedése tekintetéből életkérdessé vált flumei, bécs - debreczeni vasutak, és a' szegedi csatorna. Miután azokról akár egy akár más uton beszerezhető nagyobb summák hiányában ezuton álmolni sem lehet; s felállíthatatásuk magány-vállal-kozás utján is csak ugy remélhető, ha a' vállalkozók részire bizonyos kamatmennyiség biztosítottatik: ámbár nem kétkedik a' küldöttség, hogy a' fenebb elősorolt vál-lalatok olly jövedelmezők leendnek, miszerint a' bizto-sított kamatpótlás esete fen nem foroghat: bizonyosb si-ker. nagyobb concurrentia s attól várható kedvezőbb feltételek tekintetéből mindazáltal elkerülhetlenül szük-

ségesnek nyilvánítja: hogy a' nemzet a' vállalkozók biz-tosítására vagy külön fundust mutasson ki, vagy szükség esetére a' biztosítandó kamatpótléknak azon arányban fizetést, melyben az 150 pontban tervezett öszszeg ki-vetették, vállalja magára, mire a' nemzet egyébiránt csak akkor fog köteleztethetni: ha az illető vállalat már valóssággal elkészült; s csak addig, meddig ugyanazon vállalat törlesztési uton a' nemzet tulajdonává válandik, végre 6) Ezek ezéla csak akkor vezetendvén, ha va-lamint a' közpénztár kezelése, ugy akár ennek költségin akár magány-vállalkozók által de kamatbiztosítás mel-lett létesítendő vállalatok kivételében is, a' nemzet ma-ga is ellenőrséget gyakorland; ugy vélekszik a' küldöt-tség, hogy minden illy vállalat létesítésére felelőség terhe alatti felügyelés végett egy országyülesi-leg választandó országos biztos lenne a' nemzet résziről kinevezendő. — Azonban mindezen javaslatoktól biztos sikert csak ugy remélhetni, ha követiüket a' (töb-bi megye is hason szellemben utasítandja, melyre azok körlevelezés utján fel fognak utóllítatni. Felolvastván a' küldöttség véleménye a' RR. előtt, az azon hozzá-adással pártoltatt: hogy az 150 pontban tervezett uton beszerzendett öszzegrül Sz. I. indítványa szerint ugy ki-annának rendelkezni, miszerint annak egy részéből, előre nem látható közszükségek fedezésére mindig ké-szen állandó közpénztár alakíttassék, (többi részre azon-ban a' már e' m. által kitűzött czélokra kivül Pestről, mint középpontból kisugárzandó 5 mérföldnyi távolságra ter-jedendő töltöttutak készítésére s ugyanezen öszzegeből évenként 50 ezer pgő frt a' mezai gazdaság egyik leg-nevezeteseb ágának a' lönevelésnek gyarapítása tekin-tetéből menlovak vásárlására fordíttassék, helybeha-gyattott. Küzgyülésünk még e' hó 3. és 4. kén folytatattott.

(Ág. hltv. bányakerület közgyülése.)

Ezen kerület aug. 30 kán s köv. napokon előbb Prónay Albert egyh. kerületi ügyelő utóbb, Pestmegyének szin-te e' napokban tartatott gyülései igényelvén ottani je-lenlétét, Boczkó Daniel békési esperesség ügyelő — Szeberinyi János superintendens pedig gyöngékedése miatt Pesten meg nem jelenhette — Ambrózy Mátyás bányászi főesperes ikerelnöklete alatt tartotta Pesten köztanácskozásit, melyek folytán érdekesb határozatai: 1.) A' nyiregyházi iskolatanítókat képező intézet részünkről újra pártoltatik. 2.) „Püspök“ és „consisto-rium“ nevezetek használatától a' n. m. h. tartó tan. által eltöltatunk. A' „püspök“ czimzetet, mint bibliait, jegy-zőkönyvünkben régóta használjuk a' nélkül hogy eddig ellene észrevétel történt volna. Még többet lehetnemondani a' második nevezetre nézve. 3.) Budai hitsorsosink a' pestiektől különválva önálló egyházat képezendnek. 4.) Kevés tudomása levén a' kerületnek az iskolai tanítás mibenlétéről, ezután a' decanusai tudósítások nyomán minden esperesség hivatalos tudósítást terjesztend föl a' kerületi állandó iskolai választmány elibe, melyet imént rendelünk el, mind a' négy egyházkerület iskoláira ügyelendőt is sürgetendvén az egyetemes gyüle-sen. S tudomásunkra jöven, hogy a' Zay- Ugrócson kidolgozott s egyetemes gyüléssleg elfogadtatott iskolai rendszer a' selmeczi lyceumban nem épen pontosan tartatik meg, e' tanodának Sembery Imre honti másod-alispán s egyházmegyei ügyelőben különös ügyelőt ren-delünk. 5) Jegyzőkönyvünket kinyomatni rendeltük. Egyébkint e' gyülés folyama alattis elég alkalmunk volt tapasztalni, miszerint az egész nemzet bünében, a' tör-vények meg nem tartásában, mi is virtuózok vagyunk; örömmel tudatjuk azonban a' közönséggel, hogy a' ke-félést, istené legyen érte a' hála s dicsőség! valahára csakugyan elkezdők, idővel, ha szükség lesz rá, a' ge-rebenzéshez is nyulandók. S itt nyomban hallgatással nem mellőzhetjük, hogy sept. Ijén és így vasárnap! szinte gyülesezénk, mit ugyan tenni lehet, de hogy mi-ként dörögessen szószékéről a' papság e' vasárnap illő meg nem ünneplése miatt, ha maga is, pedig néha elég zajosan, gyülesez, át nem látjuk.

Hazal termékek ára köv. volt f. évi jános-főveteli vásáron: timsó fehér mázs. 7 fr.; árniszé: 10 — 14 fr. 30 kr.; cárdanyé, roznyai: 12 fr. 30 kr. — 13 fr.; lipói: 11 fr. 30 kr.; regul. antim. 26 fr.; erd. arany-gleté: 12 — 13 fr. 30 kr.; 20 foku rozspályinka akója: 6 fr.; szerémi szilvapályinkaé: 12 fr.; 30 foknyi bors-szesz foka: 13 1/4 fr. 14 kr. 35 fokunak akója 9 fr. — 9 fr. 30 kr.; körösbogár m 85 — 110 fr.; toll mázsája fosztatlané: 18 — 70 fr.; fosztatotté: 30 — 140 fr.; pehe-lyé: 100 — 140 fr.; írótolekre 36 kr. — 1 fr. 24 kr.; bór-párja ökörbőre: 18 — 28 fr.; tehénbőre: 12 — 19 fr.; lóboré: 8 — 10 fr.; bakbőre: 4 — 7 fr.; borjubőre: 2 fr. — 4 fr. 30 kr.; birkabőre: 1 fr. 30 kr. — 2 fr.; magyar juhboré: 1 fr. 36 kr. — 2 fr. 30 kr.; báránybőre: 30 kr. — 2 fr. kecske- vagy gödöllyebőre: 52 — 54 kr.; borzé 2 fr. — 2 fr. 30 kr.; rókaé 3 fr. 40 kr. — 4 fr.; kö-v. na-mesnye. té 6 fr.; vadmacskáé 3 fr.; feketeé 40 kr.; nyul-bőr száza: 30 — 35 fr.; édes kömény mázs. 6 — 10 fr.; taplóé: 12 — 34 fr.; halzsír 14 fr. — 16 fr.; gálesé 5 — 6 fr.; sárgítófáé: 4 fr. — 4 fr. 30 kr.; tisztabuzza pozs. 1 fr. 24 kr. — 1 fr. 52 kr.; kétszeresé: 56 kr. — 1 fr. 4 kr.; rozse: 56 kr. — 1 fr. 2 kr.; árpáé: 40 — 46 kr.; zabé: 40 — 42 kr.; kukoriczáé: 1 — 1 fr. 8 kr.; nbányai gelét mázs. 12 — 13 fr.; kifőzött s fonott lószőre 38 — 52 fr.; nyers hoszszué: 60 — 71 fr.; rövidé: 32 — 36

fr.; finom rongy 6-8 fr.; középszerű 4-5 fr.; köz. rongy: 2-3 fr. 45 kr.; bácsvármegyei vagyis apatini gerebenzett kenderé: 16-32 fr.; nem gerebenzetté 8-9 fr. 12 kr.; bányai fejérmézé 17-19 fr.; sárga méz: 16-17 fr.; rozsnai: 21-22 fr.; szarvasszary száza: 36-38 fr.; ököre: 18-25 fr.; bivaly: 18-20 fr.; tehén: 10-12 fr.; marhaköröm ezre: 8-9 fr. 12 kr.; szarvasszary: 2 fr. 30 kr. 10 fr.; ó gubacs 120 flos első rendű: 7 fr. 30 kr.—8 fr. 30 kr.; 2od rendű: 6 fr. 30 kr.—7 fr.; 3adrdű: 3 fr. 45 kr.—5 fr. 15 kr.; szarvastüskebogyó mázs. 6-9 fr.; köménymag: 15 fr. 30 kr.—17 fr.; asztalosenyvé: 16-17 fr. 30 kr.; középfiuomé 15-15 fr. 30 kr.; közönség: 8-9 fr.; vadrepceolaj 10 fr. 30 kr.; vetett repezeolaj: 11-11 fr. 30 kr.; tisztított: 12 fr. 30 kr.—13 fr. 45 kr.; lenolaj: 16 fr.—17 fr. 30 kr.; paprikáé: 17-20 fr.; ill. ly hamusziré: 12-12 fr. 30 kr.; magyar fejré: 10 fr. 45-11 fr. 30 kr.; kékesé: 9 fr. 30 kr.—10 fr. 45 kr.; kéké: 8 fr. 45 kr.—9 fr. 15 kr.; barackmagé: 11 fr. 30 kr.—12 fr. 30 kr.; luzerna pozs. m. 14-15 fr.; lea-mag pozs. 2 fr. 15 kr.—2 fr. 36 kr.; téli repzemag: 2 fr. 24 kr.—2 fr. 50 kr.; fejrémustaré: 3-4 fr.; vad-sáfrányé 25 fr.; egynyiretű fin. gyapju mázs. 116-170 fr.; finomé: 82-110 fr.; középlinomé: 65-80 fr.; közöns. 38-59 fr.; kétnyiretű téli finomé: 61-75 fr.; középlinomé: 48-62 fr.; köz. 34-46 fr.; nyári finomé: 55-64 fr.; középlinomé: 45-54 fr.; köz. 33-44 fr.; bár. gyapjué: 50-170 fr.; bőrrül nyirotté: 54-110 fr.; timárgyapjué: 38-58 fr.; erdélyi zigaráé: 40-44 fr.; bányai kézzel mosotté: 34-38 fr.; kézzel mosott fűrtös magy. gyapjué: 26-29 fr.; usz-tatotté: 24-30 fr.; feketeé: 20 fr. 24 kr.; vajé: 19 fr. 30 kr.—26 fr.; zsiré: 13 fr. 30 kr.—14 fr.; hájé: 16-16 fr. 30 kr.; nyers selyem fontja: 10 fr. 6 kr.—11 fr.; szalonna mázs. 13-13 fr. 36 kr.; debreczeni szap-pané: 17 fr. 20 kr.—17 fr. 36 kr.; szegedié: 10 fr. 48 kr.—11 fr.; köz. feketeé 10-12 fr.; finom sziksóé: 9 fr. 40 kr.—10 fr.; közöns. 8 fr.—9 fr. 20 kr.; dohány tiszmelléki 16 rendű: 14 fr.—18 kr.; 2dr 8-11 fr.; debrői 1rdű: 18-20 fr.; 2rdű: 10-12 fr.; 3rdű: 6-8 fr.; pécsi 1rdű: 8-9 fr.; 2rdű: 6-7 fr.; 3rdű: 4-5 fr.; szegedi 2odrend: 7-9 fr.; 3dr: 5-6 fr.; al-dohányé 4 fr.; tekeresé: 3-4 fr.; olvasztatlan fagy-gyúé: 14 fr.; olvasztotté: 17-19 fr. 15 kr.; bányai 's oláh 17 fr. 30-18 fr. 30 kr.; rozsnai sárga viaszé 's bányaié: 82-86 fr.; tokaji aszu átalagja: 80-120 fr.; ménesi aszu akója: 40-100 fr.; budai veres óé: 3-12 fr.; ujé: 2-3 fr. 30 kr.; budai fejré óé: 3 1/2-8 fr.; ujé: 2 fr. 30-3 fr. 30 kr.; kőbányai óé: 4-10 fr.; ujé: 3 1/2-4 fr.; hegyi fejré és veres óé: 4-15 fr.; ujé: 1 1/2-4 fr.; síkföldi vörös és fejré: 2-3 fr.; természet. fejré borkó mázs. 14-16 fr. 30 kr.; vöröse: 12 1/2-14 fr.; alcana gyökeré: 6 fr. 36-7 fr.; oenu-láé: 6-7 fr.; szappanúé: 6 fr. 45 kr.—7 fr. 20 kr.; aszaltszilvák: 4 fr. 42-5 fr. Aigner Ferencz első, Mitterdorfer János másodelnök ss.kk.

Nemzeti színház. Jövő szomb. sept. 7kén Konti Károly javára béreltszűnettel adatik, MARINO FALIERO nagy opera 3 felv. Donizettitől.

Spanyolország.

Aug. 14d. éjjeli két óraker az egész madridi ország fey. erben volt. A' madridi börzére az egyh. javak eladása megszüntetése károsan hatott; a' spanyol papirosok 2 pcttel csökkentek. Bizonyosnak mondják, hogy a' marokkai szultán késznek nyilatkozik Spanyolorsz. követeléseinek eleget tenni 's köztük az egyezkedés nem sokára megtörténik. A' fellengősdiék szilárdul ragasz-

kodván ama határozatukhoz, miszerint a' választásokban részt nem vesznek, a' mérsékpártiak is kevés buzgalmat tanusitnak, győzelmökrül előre bizonyosak levén; ugyanazért a' választási előmozgalmak csöndesen folynak 's legfőlebb a' választásra ohajtozók mutogatják magukat. A' papi javak törvényes eladatása megszüntetését csak annak tulajdonítják, hogy így alapos remény lehet kibékülni a' szent székkel még a' kortes öszszehívása előtt. 'S valóban Capillo utóbbi sürgönyei szerint, illy intézkedések nélkül amaz egyezsége nem is gondolhatni. Az egyh. javak 2/3da illy módon még meg tartatván, mintán a' szentszék más sérelmei szinte orvosoltának 's a' kívánt egyetértés akadályá elhárítatván, a' forma szerinti egyezkedést kevés idő mulva megkötik.

Anglia.

A' ténitő társaság említettük gyűlése a' sajtóvilágban is nagy mozgást okozott, melly Pritchardot nem legkedvezőbb szinben tünteti elő. A' Timesban ezt olvashatni: A' francia kormány úgy vélelkszik, mikép Aubigny 's Bruatnak tökéletes joguk volt Pritchardot őrizet alá tétetni; mert hivatalkörét áthágta, a' benschülöttek kedélyt felizgatá, lázadást indított 's mennyiben rajta állt, nemcsak a' francia birtok épségét, hanem a' francziák életét is veszélyezteté. 'S ez tökéletesen való! Pritchard volt első 's egyedüli oka minden zavarnak Taitin; hol most béke virulna, ha néhány év előtt rá nem birta volna Pomare királynét, hogy néhány kath. lelkeszt a' szigetről tiltson ki. Jólemlékezhetik Pritchard, milly ember-telen mődra utasított el két lelkeszt 's hurczoltatott egy lélekvesztőn a' gambiai szigetekre. Különös, hogy Peel teljes elégtételt követel a' volt főügyviselő befogata-sáért. Véleményünk szerint olly joguk volt ezt tenni a' francziáknak, mint a' taitii kormánynak, midőn 1842b. Wilson, Pritchard helyettesét, részegség miatt kalodába záratta. Gyönyörű alügyviselő! Hallotta ezt Peel valaha? Nehezen hiszem, mert huszad részét sem tudja, mit tudnia kellene. Nem akarom a' francziákat menteni; gyöngédtelemek voltak ők a' taitibeliek, de nem Pritchard ellen. E' férfiránt még mindig sok figyelmet tanusitnak a' szigeten, az angolok szintjegy mint az amerikaiak 's mostani tapasztalása megtanítja őt, hogy ügyviselősi dolga után lásson 's ne a' ténitőséggel törődjék. Azon jó urak minapi gyűlésükben igen meleg részvétet nyilvánítottak Pomare királyné iránt. Vajjon tudják é, hogy ő fels. hajdan a' bola-bolai (társsziget) királyhoz ment, ki orosz magaviselete miatt elvált tőle 's aztán vette el Taiti királya. Tudják é önök, hogy 1842b. egy gyűlés alkalmakor, hol valamennyi ténitő jelen volt, arról tanácskoztak: nem kellene é a' királynét, javithatlan részegkedése miatt az egyházból kitiltani. Igaz, e' tekintetben a' királyné sem jobb sem rosszabb nem volt, mint némelyik ténitő. A' Standard méltányolván e' czikk hitellességét, békes hangulaton beszél ez ügyről; a' Spectator pedig azon veszélyekről értekezik, mik a' ténitők politikai czélokra használatásukból keletkeznek 'stb. Most jelent meg azon érdekes expedítio története, mit tavaly egy mexikoi bizottság vett munkába. Czelja ennek a' tehu-

antepeki földszorulaton olly vízi egybeköttetést találni a' két világtenger közt, hogy a' tengeri hajók átrakodás nélkül vitorlázhassanak ott; 's ha don Jose de Garay vállalkozó tudósításának hihetni, ugy az is fel van találva 's a' nagy munka 60-80 millio fr. költséggel létesíthető. Azon vízforrások, mik nyugat 's keletre a' két tengerbe szakadnak, ama nagy hegylánczolatban fészkelnek mik egész Amerikát keresztül hasítják 's néhányat Hacienda-Tarifánál csak kis magasság szakít el egymástól. Ezeket nagy munka 's fáradság nélkül vélik szaporíthatni, hogy Ostutafolyam vizeit levezetik 's tetszés szerint két részre osztják. Ekkor ott, hol a' Malatengo, a' nagy Rio Coatzacoalcos vagy del Corteba szakad, ezen folyamra szállhatni, mellyet nagy hajóknak könnyen járhatóvá tehetnek 's a' Chicapán által előszer a' tehuantepeki lagunákba, innen pedig a' csendes tengerre juthatni. A' kormány a' vállalkozóknak nagy szabadítékokat hajlandó adni 's a' tájnak tökéletes semleget (Neutralitát) tulajdonítani. — A' 60d. vadász 's 61d. gyalog ezred, mik Corknál állomásoznak, parancsot kaptak, hogy Keletindiakra indulni k é s z e n legyenek. Most e' parancs visszahuzatott, mert az európai ügyek alkalmasint háborút jósolók. — Ismét azon hir terjeng, hogy a' királyné 's Albert hg ösztájon Irlandba rándulnak, mit az irlandi viszonyok közt alig hihetni. O'Connellt egyebiránt 's a' repeal-ügyet a' külpolitika bonyolultsága háttérbe szoríták. A' Times egy irlandi szabadelvű lap után Sheil O'Connellt egyenvalba tevéen, többi közt mondja: Sheil 's O'Connell együtt léptek a' becsület 's dicsőség nagy pályájára. O'Connell legdicsőbb czélt ért: börtönt a' szabadság ügyében. Sheil azonban szónok, szószátyár 's érzélgő, nyugalom-kedvelő extitkos tanácsos, ki gyűlöli a' haladást és szeljeszékében kényelemmel pihen. Mellyik helyzet irigyelhetőbb? A' honfi börtöne vagy a' szájhős pusztá neve? Mellyik nagyobb ember? O'Connell, ki honaért ön és szenved, vagy Sheil a' bókeltjes udvaronc, ki csak minap is, nem szégyenlő a' parlamentben nyilvánosan megköszönni Peelnek, hogy Irlandért annyit tett? —

Poroszország

Berlinben az aug. 15kén megnyitott iparműkiállítás rendkívüli élénkséget idézett elő. A' város legszebb részében fekvő roppant feyvertárt, melly e' czéla a' király által oda engedtetett, e' perczen hintók 's tolongó nép környezi. Ezen egész Németországra nézve érdekes ünnepelet Flottwell pénzügyminiszter nyitotta meg. Beszédében kiemelte a' béke malasztit, melly a' hazára rendkívül jótékonyan hatott, hogy jelen iparműkiállításnak nem merészelt volna igérni illy fényes eredményt. Az iparművek nyolcz osztályra rendeztetvék, mellyek egyenkint véve is reudkívül meglepők a' nézőre. Kik a' párizsi legutolsó kiállítás szemtanúi voltak, azt állítják, hogy a' berlini, jóllehet nagyszerűsége nézve amazzal természetesen nem vetekedhetik, izlésre 's ékes formákra nézve amannál semmivel sem áll hátrább, sőt mi az egységet illeti, sokban felül is mulja.

ÉRTESÍTŐ.

Jószág - haszonbérlet.

Tihanyi Ferencz temesi gróf és főispán urnak Losoncz és Rima-Szombat városok közt mind kettőtől 2 óra távolságra kies völgyben fekvő Zelenei jószágá minden hozzá tartozó haszonvétellel f. 1844ki november 14kén délelőtti órákban a' hely szinén tartandó árverés mellett 6. évre haszonbérbe fognak adatni, mire a' t. cz. bérlni kívánók szükséges bánatpénzzel ellátva meghivatnak. —

Ezen birtok következőkből áll: a) 28 hold kiterjedésű belső telek, mellyen uraság-tiszt és cselédek lakházai, pálinkaház, kertek és löherések vannak. b) Szántóföldek 3. vetőre 150. hold. c) Kenderföldek 10. hold. d) Rétek kétszer kaszálhatók 315. Kaszás. e) Szabad rendelkezésű gyepek 15 hold. f) Erdő vágásokra osztva 300-400. hold. g) 23 félház helyes jobbágy és 10 contractualis zsellér egyenkint 45 gyalognappal. h) Fixus jövedelmek vendégfogadóból. mészárszékéből, sóboltból, füstpénz 's a. t. 1000. ft v. cz. i.) Két vizimalom évi jövedelme 300-400 m. rozsközelebbi értesítés: szereshetni Losonczon Gebler Károly h ügyvéd urnál Pesten Pauer Kornél h ügyvéd és váltójegyző urnál korona utca 434. sz. a. 2-3

Jószág - haszonbérlet.

Mélt. Illésy né született Tihanyi Johanna altábornokné Asszonyágnak Hont

megyében fekvő J. szécsénykei, nagyfalusi és fődemesi részjóságai királyi 's egyéb haszonvételekkel együtt f. 1844dik november 4kén délelőtti órákban J. Szécsénykén tartandó nyilvános árverésen több évre haszonbérbe fognak adatni, mire a' bérlni kívánók szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak. Azon jószág áll: 1) 17 1/2 hold belső t. l. k 's kertekből, residencialis lakházzal, szükséges gazdasági épületek 's eszközökkel ellátva. — 2) 461 1/2 hold szántóföld — 's kétszer kaszálható rétekből, és 46 hold 's 750 □ öl jobbágyoknál levő irtásföldekből. 3) 15 1/2 házhely után 18 jobbágy, 's 36 zsellér öszszesen szolgálnak 2946 3/4 napot. — 4) All 636. hold 986 □ öl erdőből. 5) 148. Kapas majorsági szőlőköl, mellynek haszna dézmával öszszesen 300-590 akó bor. — 6) Meghatározott jövedelem 460. ft. — Ezeken kívül általadatik bizonyos mennyiségű őszi vetés és tavaszi vetőmag, 's gazdasági szükségekre félévre kiadandó gabona, közelebb értesítést szereshetni Pesten Pauer Kornél köz és váltó egyvéd urnál korona utca 434. szám ulatt. 2-3

Jószág - haszonbérlet.

Tihanyi Ferencz temesi gróf és főispán urnak Nógrád és Gömörmegyék szélein, Eger, R.-Szombat és Losoncz városok közt fekvő E. Básti helység, tót-ujfalusi és utasi pusztabeli részjóságai, királyi

's egyéb haszonvételekkel f. 1844ki nov. 11ki délelőtti órákban Tót-Ujfalusi pusztán tartandó nyilvános árverésen 6 évre haszonbérbe fognak adatni, mire a' haszonbérlni kívánók szükséges bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak.

I. Gömörmegyében keblezett E. Básti jószág áll: a) 23 hold belső telekből, szilvas és löherésekkel és szükséges gazdasági épületekkel ellátva, koresma, mészárszék és malombeli részekből. b) 18 pozsonyi m. szántóföldből. c) 8 kaszárérből. d) 6 1/2 pozs. malávaló kenderföldből. e) 80 köblös eser és bukkerdől. f) 5 házhelyet bíró jobbágyokból, és 6 zsellérből. g) tágas juh- és marhalegőlből.

II. Nógrád megyében Tót-Ujfalusi elkülönített pusztabirtok áll: a) 7 hold belső telekből gazdasági épületekkel 's két kerttel ellátva. b) 533 pozs. m. szántóföldből. c) 33 hold kaszálóból. d) 104 hold tölgy- és bukkerdől. e) 1200 db juh- és 60 darab szarvasmarhára való legelőből.

III. A' külső és belső Utasi pusztá áll: a) 8 hold belső telekből, szükséges gazdasági épületekkel ellátva. b) 345 pozs. m. szántóföldből. c) 18 1/2 hold rétből. d) 52 hold rivát erdőből, e) ezen és több szomszéd birtokbeli részekben kiterjedt juhra és szarvasmarhára való legelőből. Ezenkívül Borsodmegyében Domaházi közel fekvő részjóságából. Közelebb értesítést szereshetni Pesten Pauer Kor-

nél ügyvéd és váltójegyző, Losonczon Gebler Károly ügyvéd uraknál. 2-3

Czukor-gyár egyesület.

A' pesti czukorgyár egyesület kormányzó választmánya ezennel közhírré téteti: hogy mostantól kezdve, addig is, míg az illető gyárhivatalok rendszeres betöltése eszközölteknék, az egyesülethez intenzív minden levelek, részvényfizetések vagy aláírások 'stb. nem — mint eddig — a' kereskedelmi társaság hivatalában. hanem a' 'pesti czukor-egyesület' czime alatt, Jallics Ferencz választmányi tag által (király utca 1369 sz. alatti lakásban) fognak elfogadtatni. Kelt Pest, aug. 12kén 1844. Vereby József, egyes. titoknok. 2-3

Hirdetvény.

A' diósgyőri kir. koronai uradalom részéről közhírré tétetik: hogy e' f. 1844dik évben termelt gubiesszedés és makkoltatás használata iránt Felső Győrött az illető erdőtisztésig: öszszében a' folyó év szeptember 9dik és következő napjain nyilvános árverés fog tartatni. ennél fogva ezen fentebbi haszonvételek kézbe kivenni szándékozik, ezennel hivatalosak: a' gabies és makkoltatás iránti becs. ugyszinte árverési feltételek ugyanott megindhatók levén. 2-3

Dunavizitálás: sept. 1sajén 9' 6'' 0'' a' 0' fölött.